

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI PERUSOPETUKSEN JÄLKEISEN KOULUTUKSEN VALTAKUNNALLISESTA HAKUMENETTELYSTÄ

1 Nykytila ja sen arviointi

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 37 §:n 2 momentissa säädetään, että ammatillisen perustutkintokoulutuksen tai valmentavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisessa voidaan käyttää valtakunnallisia hakumenettelyitä, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Mainittua säännöstä on muutettu 30.12.2020 vahvistetulla ja 1.8.2022 voimaan tulevalla lakimuutoksella (1218/2020) siten, että valtakunnallisia hakumenettelyitä voidaan käyttää ammatillisen perustutkintokoulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisessa. Vastaava säännös valtakunnallisten hakumenettelyiden käyttämisen mahdollisuudesta opiskelijavalinnassa sisältyy myös lukiolain (714/2018) 19 §:n 2 momenttiin, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain (1215/2020) 9 §:n 3 momenttiin sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 25 e §:n 3 momenttiin.

Perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin on vapaa hakeutumisoikeus, mikä tarkoittaa sitä, että henkilö voi vapaasti hakeutua haluamaansa koulutukseen. Perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin hakeudutaan joko vuosittain järjestettävien valtakunnallisten hakumenettelyiden kautta tai ympärivuotisesti, koulutuksen järjestäjän päättämien hakumenettelyiden kautta (*jatkuva haku*). Valtakunnallisten hakumenettelyiden tarkoituksena on auttaa turvaamaan perusopetuksen päättävän ikäluokan sujuvaa siirtymistä toisen asteen koulutukseen. Jatkuva haku puolestaan mahdollistaa joustavan ja ympärivuotisen koulutukseen hakeutumisen. Valtakunnallisista yhteisistä hauista säädetään ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelystä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (294/2014), jäljempänä *yhteishakuasetus*.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan valtakunnallisissa yhteisissä hauissa on kolme erillistä hakua, joissa haetaan erilaisiin perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin. 1) Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa haetaan tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen. 2) Perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haussa haetaan perusopetuksen lisäopetukseen (ns. ”kymppiluokka”), ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen (VALMA) sekä lukiolain 1 § 1 momentissa tarkoitettuun maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukio-koulutukseen valmistavaan koulutukseen (LUVA). 3) Erityisoppilaitosten haussa haetaan sellaiseen ammatilliseen tutkintokoulutukseen sekä valmentavaan koulutukseen, joka on suunnattu ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitettuun vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuille opiskelijoille. Vaativana erityisenä tukena järjestettävän ammatillisen koulutuksen haussa voi hakea vaativana erityisenä tukena järjestettäviin ammatillisiin perustutkintokoulutuksiin, ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen (TELMA). TELMA-koulutus on tarkoitettu vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuille

opiskelijoille, joilla ei sairauden tai vamman vuoksi ole valmiuksia ammatillisen tutkinnon suorittamiseen. Aikaisemmin nämä kolme erillistä yhteishakuasetuksen soveltamisalaan kuuluvaa hakua on järjestetty keväisin erillisten hakuaikojen puitteissa, mutta keväällä 2021 kaikki kolme erillistä hakua järjestettiin ensimmäisen kerran samanaikaisesti helmi–maaliskuussa.

Valtakunnalliset yhteiset haut järjestetään vuosittain keväisin, ja niiden ensisijaisena kohderyhmänä ovat hakuvuonna perusopetuksen tai nivelvaiheen koulutuksen päättävät nuoret. Yhteinen hakumenettely tukee perusopetuksen päättävän ikäluokan välitöntä siirtymistä jatko-opintoihin. Valtakunnallisessa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa käytetään yhteisiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksilla säädettyjä valintaperusteita: opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa (699/2017) sekä opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006).

Voimassa olevan sääntelyn mukaan yhteishakuasetuksen käyttöalaan eivät kuulu oppisopimuskoulutuksena järjestettävä ammatillinen perustutkintokoulutus, vieraskielinen ammatillinen perustutkintokoulutus ja urheilijoille suunnattu ammatillinen perustutkintokoulutus. Asetuksen soveltamisalaan ei kuulu myöskään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu muu ammatillinen koulutus, työvoimakoulutus (AML 23.3 §), henkilöstökoulutus (AML 9 §), aikuisten lukiokoulutus eikä Helsingin saksalaisen koulun, International School of Helsinki -nimisen koulun ja Helsingin eurooppalaisen koulun järjestämä koulutus. Opiskelijat yhteisten hakumenettelyjen ulkopuolella oleviin koulutuksiin valitaan erillisten hakujen kautta, joiden aikataulut, valintaperusteet ja muut hakemiseen liittyvät käytännöt ovat koulutuksen järjestäjien määriteltävissä.

Voimassa olevan asetuksen mukaan yhteishaussa ei voi hakeutua ammatilliseen koulutukseen, jos on perusopetuksen jälkeen suorittanut ammatillisen perustutkinnon, muun ammatillisen tutkinnon tai korkeakoulututkinnon. Koulutuksen järjestäjä päättää hakumenettelystä otettaessa edellä tarkoitettuja henkilöitä yhteishaun käyttöalaan kuuluvaan ammatilliseen koulutukseen eli opiskelijavalinta suoritetaan tällöin jatkuvan haun kautta.

TELMA-koulutuksen poistamisesta yhteishaun soveltamisalasta käytiin asetusehdotuksen valmisteluvaiheessa keskustelua eri sidosryhmien kanssa. Koulutuksen järjestäjät esittivät, että TELMA-koulutus voitaisiin siirtää osaksi jatkuvaa hakua, jotta koulutukseen osallistuvien tukitoimia voitaisiin alkaa valmistella mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennen yhteishaun tulosten julkistamista. Voimassa oleva sääntely ei kuitenkaan mahdollista opiskelijaksi ottamisen päätöksen tekemistä ennen kuin hakija on saanut perusopetuslaissa tarkoitetun perusopetuksen päättötodistuksen. Mikäli TELMA-koulutus siirrettäisiin jatkuvaan hakuun, hakuvuonna perusopetuksen päättävät hakijat voitaisiin päättötodistuksen puuttumisen vuoksi valita koulutukseen vasta myöhempänä ajankohtana kuin muut hakijat. Hakijoiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi TELMA-koulutus päätettiin säilyttää yhteishaun soveltamisalassa.

Opetushallitukselta saatujen tilastotietojen mukaan niin sanotun lasten perusopetuksen päättäviä henkilöitä oli keväällä 2021 kaikkiaan 60 380, joista 59 800 (99 prosenttia) haki jossain kolmesta perusopetuksen jälkeisen koulutuksen haussa. Useammassa pe-

rusopetuksen jälkeisen koulutuksen haussa haki 3 870 lasten perusopetuksen päättänyttä hakijaa. Vuonna 2020 perusopetuksen päättäviä henkilöitä oli 60 500, joista 59 600 (98,5 prosenttia) haki jossain kolmesta perusopetuksen jälkeisen koulutuksen haussa.

Vuoden 2021 ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa haki 74 490 hakijaa, joista keväällä 2021 perusopetuksen päättäviä oli 57 920. Perusopetuksen päättävistä hakijoista 43 prosenttia haki ensisijaisesti ammatilliseen koulutukseen ja 57 prosenttia lukioon. Vuonna 2020 ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa haki 71 700 hakijaa, joista perusopetuksen päättäviä oli 58 630. Hakijoiden lukumäärä jakautui vuonna 2020 noin tasan ensisijaisesti ammatilliseen koulutukseen ja ensisijaisesti lukioon hakeutuvien kesken.

Vuoden 2021 yhteishaussa oli tarjolla noin 38 800 lukiopaikkaa, joista noin 2 673 oli ruotsinkielisessä koulutuksessa. Lukioihin haki keväällä 2021 ensisijaisesti 35 130 nuorta, mikä on noin 500 hakijaa vähemmän kuin vuonna 2020. Ammatillisessa koulutuksessa aloituspaikkoja on 41 550, joista 1 957 on ruotsinkielisissä koulutuksissa. Ammatilliseen koulutukseen haki ensisijaisesti noin 39 310 hakijaa, mikä on noin 3 000 enemmän kuin vuonna 2020. Peruskoulupohjaiseen ammatilliseen koulutukseen haki 37 050 hakijaa. Aloituspaikoista 3 815 on varattu lukion suorittaneille ja näitä opiskelupaikkoja haki noin 2 260 hakijaa. Ammatillisen koulutuksen suosituimmat alat pysyivät kevään 2021 yhteishaussa viime vuoteen verrattuna ennallaan. Suosituin opintoala oli ajoneuvo- ja kuljetustekniikka, johon oli 5 000 hakijaa. Seuraavaksi suosituimmat alat olivat sosiaali- ja terveysala (4 970 hakijaa), liiketalous ja kauppa (3 910 hakijaa), sähkö- ja automaatiotekniikka (3 840 hakijaa) arkkitehtuuri ja rakentaminen (3 630 hakijaa) sekä tietojenkäsittely (2 810 hakijaa).

Opetushallituksesta saatujen tilastojen mukaan kevään 2020 ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa lukion oppimäärän suorittaneita hakijoita oli 1 617, joista 1 452 sai yhteishaussa opiskelupaikan. Näistä hakijoista kuitenkin vain 921 otti paikan vastaan ja vain 846 aloitti koulutuksessa. Vuonna 2019 lukion oppimäärän suorittaneita hakijoita oli 2 163, joista 1 887 sai opiskelupaikan, 1 185 otti paikan vastaan ja 1 095 aloitti koulutuksessa. Vastaavasti vuonna 2018 lukion oppimäärän suorittaneita hakijoita oli 2 619, joista 2 322 sai opiskelupaikan, 1 461 otti paikan vastaan ja 1 383 aloitti koulutuksessa. Tilastot kertovat siitä, että ammatillinen koulutus ei ole suurelle osalle lukion oppimäärän suorittaneista hakijoista ensisijainen vaihtoehto, vaan ammatilliseen koulutukseen haetaan usein ns. varmuuden vuoksi. Kun hakijat saavat myöhemmin keväällä korkeakoulujen hakutulokset, moni peruu aikaisemmin ammatillisesta koulutuksesta saadun opiskelupaikan.

Perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haun hakijamäärä nousi keväällä 2021 jonkin verran viime vuodesta. Perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haussa oli haettavana 5 130 aloituspaikkaa. Haussa haki 5 100 hakijaa, joista perusopetuksen keväällä 2021 päättäviä oli 4 120. Vuonna 2020 hakijoita kaikkineen oli 4 185. Vuoden 2021 perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haussa ensisijaisia hakijoita perusopetuksen lisäopetukseen oli 1 550, VALMA-koulutukseen 3 270 ja LUVA-koulutukseen 280.

Vaativana erityisenä tukena järjestettävän ammatillisen koulutuksen haun hakijamäärä kasvoi keväällä 2021 jonkin verran viime vuodesta. Vaativana erityisenä tukena järjestettävän ammatillisen koulutuksen haussa oli haettavana 2 210 aloituspaikkaa. Vuoden 2021 yhteishaussa vaativana erityisenä tukena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen haki 3 660 hakijaa, joista perusopetuksen päättäviä oli 1 810. Hakijamäärä vuonna 2020 oli 2 840. Vuonna 2021 ensisijaisia hakijoita vaativan erityisen tuen perusteella järjestettäviin ammatillisiin perustutkintoihin oli 2 180, VALMA-koulutukseen 870 sekä TELMA-koulutukseen 600.

Oppivelvollisuuden laajentamista koskevan lakiuudistuksen yhteydessä säädettiin oppivelvollisuuslaki (1214/2020) ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020). Oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021 alkaen ja hakeutumisvelvoitetta koskevat säännökset ovat olleet voimassa jo 1.1.2021 alkaen. Uuden oppivelvollisuuslain myötä oppivelvollisuus laajeni 18 ikävuoteen ja oppivelvollisella on perusopetuksen päättymisen jälkeen hakeutumisvelvollisuus toisen asteen koulutukseen. Perusopetuksen jälkeen oppivelvollisuutta voi suorittaa lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa tai perusopetuksen jälkeisissä erilaisissa nivelvaiheen koulutuksissa. Lakiuudistuksessa aikaisemman lainsäädännön mukaiset perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen koulutukset (perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus) yhdistetään uuden lain mukaiseksi tutkintokoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi (TUVA-koulutus). Uusi tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki tuli myös voimaan 1.8.2021, mutta kyseistä koulutusta järjestetään ensimmäisen kerran vasta 1.8.2022 alkaen.

Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä kansanopistoille säädettiin mahdollisuus tarjota vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 7 a luvun mukaista oppivelvollisille suunnattua koulutusta. Tämän oppivelvollisille suunnatun uudentyypin koulutusmuodon tavoitteena on edistää opiskelijan omaehtoista oppimista ja antaa opiskelijalle valmiudet opintojen jatkamiseen perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden elämähallintataitoja ja antaa opiskelijoille valmiuksia itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Koulutus on laajuudeltaan vähintään 34 opiskelijaviikkoa ja koulutus voi kestää enintään yhden vuoden. Suomen kansanopistoyhdistys ry teetti tammikuussa 2020 kyselyn kansanopistoille, jossa selvitettiin, kuinka monta alle 18-vuotiasta opiskelijaa kansanopistoissa on vapaan sivistystyön pitkien linjojen koulutuksissa (kaikki yli 8 viikkoa kestävät koulutukset). Kyselyn tulosten mukaan kyseiseen kohderyhmään kuuluvia opiskelijoita oli 33 kansanopistossa ja opiskelijoiden kokonaismäärä oli 472. Kolmessa kansanopistossa oli yli 100 tämän kohderyhmän opiskelijaa.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin (884/2017) eli ns. Koski-lakiin on oppivelvollisuuden laajentamista koskevien lakimuutosten yhteydessä lisätty lain soveltamisalaan vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu koulutus ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu koulutus. Koski-lain 4 luvussa säädetään opiskelijavalintarekisteristä. Myös tämän luvun säännöksissä on otettu huomioon edellä mainitut koulutukset, joten voimassa olevat säännökset mahdollistavat kyseisten koulutusten opiskelijavalinnan toteuttamisen Koski-laissa tarkoitettun opiskelijavalintarekisterin kautta.

2 Keskeiset ehdotukset

Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelystä annettu valtioneuvoston asetus (294/2014) ehdotetaan kumottavaksi ja annettavaksi uusi yhteishakuasetus. Yhteishakuasetuksen uudistamisen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa hakumenettelyjä. Ehdotuksen mukaan nykyiset kolme erillistä hakua (ammatillisen perustutkintoon ja lukiokoulutukseen haku, nivelvaiheen koulutusten haku sekä vaativan erityisen tuen haku) yhdistettäisiin. Jatkossa kaikkiin edellä tarkoitettuihin koulutuksiin haettaisiin yhtä aikaa samassa, keran vuodessa keväisin järjestettävässä valtakunnallisessa yhteishaussa. Yhteishakuasetuksen soveltamisalaan ehdotetaan lisättäväksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain uuden 7 a luvun mukainen oppivelvollisille suunnattu koulutus sekä uuden tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain mukainen tutkintoon valmentava koulutus, joka korvaa aikaisemmat nivelvaiheen koulutukset.

Yhteishakuasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle ehdotetaan jatkossa rajattavaksi myös lukion oppimäärän suorittaneet. Lukion oppimäärän suorittaneiden hakijoiden määrä on vuosittain ollut hyvin pieni, ja jatkuvan haun voidaankin katsoa olevan sekä koulutuksen järjestäjien että lukion oppimäärän suorittaneiden hakijoiden kannalta sujuvampi ja tarkoituksenmukaisempi hakuväylä. Soveltamisalan rajausta ehdotetaan lisäksi laajennettavaksi siten, että ammatillisen tutkinnon, lukion oppimäärän tai korkeakoulututkinnon suorittaneet eivät voisi ollenkaan hakeutua yhteishaussa, jolloin soveltamisalan rajausta laajenisi kattamaan hakeutumisen myös lukiokoulutukseen ja nivelvaiheen koulutuksiin. Nykytilaa vastaavasti nivelvaiheen koulutuksen suorittaneet voisivat kuitenkin jatkossakin hakeutua yhteishaussa tutkintotavoitteiseen koulutukseen.

Lisäksi asetukseen ehdotetaan eräitä muutoksia yhteishakuhakemuksen liitteiden toimittamiseen, hakutoiveiden määrään sekä varasijasääntelyyn liittyen. Oppivelvollisuuden uudistus ja uusi nivelvaiheen koulutuskokonaisuus aiheuttavat myös eräitä lakitekniisiä muutostarpeita yhteishakuasetukseen muun muassa termien ja lakiviittausten osalta. Vanhentuneet lakiviittaukset ehdotetaan korvattavaksi voimassa olevan lainsäädännön mukaisilla viittauksilla. Lisähakua ja täydennyshakua koskevat vanhentuneet säännökset ehdotetaan poistettavaksi.

3 Säännöskohtaiset perustelut

Asetuksen nimi

Asetuksen nimeksi ehdotetaan *valtioneuvoston asetus perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä*. Nimi olisi asetuksen sisältöä kuvaava, mutta lyhyempi ja selkeämpi kuin voimassa olevan asetuksen nimi *valtioneuvoston asetus ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelystä*.

1 §. Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaun soveltamisala

Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaun (*yhteishaku*) soveltamisalasta. Yhteishakua sovellettaisiin otettaessa opiskelijoita ammatil-

lisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun ammatilliseen perustutkintokoulutukseen ja lukiolaisissa tarkoitettuun nuorille tarkoitettun oppimäärän mukaiseen lukiokoulutukseen. Aikaisemmin toisistaan erilliset kolme hakua (ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen haku, perusopetuksen jälkeiseen valmistavan koulutuksen haku sekä vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävän koulutukseen haku) yhdistettäisiin, joten voimassa olevasta asetuksesta poiketen samaa yhteishakua sovellettaisiin jatkossa myös otettaessa opiskelijoita tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen ja 65 §:ssä tarkoitettuun vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävään koulutukseen sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 7 a luvussa tarkoitettuun oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen.

2 §. Yhteishaun soveltamisalan rajoitukset

Pykälässä säädettäisiin niistä koulutuksista, joihin asetuksessa tarkoitettua yhteishakua ei sovellettaisi. Pykälän 1 momentin mukaan yhteishakua ei sovellettaisi otettaessa opiskelijoita oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen perustutkintokoulutukseen, vieraskieliseen ammatilliseen perustutkintokoulutukseen, urheilijoille suunnattuun ammatilliseen perustutkintokoulutukseen, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 23 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun henkilöstökoulutukseen sekä Helsingin Saksalaiseen kouluun, International School of Helsinki -nimiseen kouluun ja Helsingin eurooppalaiseen kouluun. Yhteishaun ulkopuolelle rajattavat koulutukset vastaisivat voimassa olevan asetuksen mukaan yhteisten hakumenettelyiden ulkopuolelle rajattavia koulutuksia, eikä yhteishaun soveltamisalaa tältä osin ehdoteta muutettavaksi.

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna pykälässä ei olisi tarpeen rajata soveltamisalan ulkopuolelle nivelvaiheen koulutuksia tai vaativan erityisen tuen perusteella järjestettäviä koulutuksia, koska aikaisemmin toisistaan erilliset kolme hakua yhdistettäisiin yhdeksi hakuksi. Myöskään aikuisille tarkoitettua lukiokoulutusta ei tarvitsisi erikseen rajata soveltamisalan ulkopuolelle, sillä 1 § 1 momentin 2 kohdan sanamuodon perusteella yhteishakua sovellettaisiin vain nuorille tarkoitettun oppimäärän mukaiseen lukiokoulutukseen. Voimassa olevan asetuksen mukainen soveltamisalan rajaus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettun muun ammatillisen koulutuksen osalta poistettaisiin tarpeettomana, sillä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 2 momentin valtuutussäännös ei kata 8 §:ssä säädettyjä koulutuksia. Valtuutussäännöksen mukaan ammatillisen perustutkintokoulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisessa voidaan käyttää valtakunnallisia hakumenettelyitä, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella, mutta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettut koulutukset puolestaan kuuluvat jatkuvan haun piiriin. Tällöin koulutuksen järjestäjä päättää niihin kohdistuvista hakuajoista ja -menettelyistä.

Pykälän 2 momentissa rajattaisiin yhteishaun soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset henkilöt, jotka ovat perusopetuksen jälkeen suorittaneet ammatillisen tutkinnon, lukion oppimäärän tai korkeakoulututkinnon. Voimassa olevasta asetuksesta poiketen jatkossa yhteishaku ei olisi hakuväylänä myöskään lukiokoulutukseen tai perusopetuksen jälkeisiin nivelvaiheen koulutuksiin sellaisten hakijoiden kohdalla, jotka ovat jo aikaisemmin

suorittaneet toisen asteen tutkinnon tai korkeakoulututkinnon. Lisäksi voimassa olevasta asetuksesta poiketen myös lukion oppimäärän suorittaneet hakijat rajattaisiin ammatillisen koulutuksen yhteishaun soveltamisalan ulkopuolelle. Soveltamisalan ulkopuolelle rajatut hakijat voisivat kuitenkin jatkossakin hakeutua koulutukseen jatkuvan haun kautta. Ehdotetun pykälän 2 momentissa olisikin informatiivinen viittaus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 2 momentin, lukiolain 19 §:n 3 momentin, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 9 §:n 4 momentin ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 e §:n 2 momentin jatkuvaa hakua koskeviin säännöksiin. Termi ”ammatillinen tutkinto” kattaa sekä ammatillisen perustutkinnon että muun ammatillisen tutkinnon, joten voimassa olevasta asetuksesta poiketen säännökseen ei otettaisi erikseen mainintaa perustutkinnosta ja muusta ammatillisesta tutkinnosta.

3 §. Hakukohteet vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävään koulutukseen

Asetuksen 3 §:ssä olisi informatiivinen säännös hakukohteista vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävään ammatilliseen koulutukseen. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävä koulutus sisältyisi jo suoraan 1 §:ssä säädettyyn yhteishaun soveltamisalaan. Informatiivisella säännöksellä korostettaisiin sitä, että vaikka vaativana erityisenä tukena järjestettävän koulutuksen erillistä hakua ei enää jatkossa olisi, olisi yhteishaussa jatkossakin mahdollista hakeutua sellaiseen koulutukseen, jossa opiskelijalla on oikeus vaativaan erityiseen tukeen.

Ehdotetun säännöksen mukaan 1 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetussa koulutuksessa hakukohteena voisi olla ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävä koulutus. Vaativan erityisen tuen mukaista koulutusta voidaan järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisessa ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain mukaisessa tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 21 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan oikeuteen vaativaan erityiseen tukeen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään, joten ehdotetun säännöksen viittaus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ään kattaisi myös TUVA-koulutuksen järjestämisen vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella. Ehdotetun asetuksen 1 §:n 4 kohdan mukainen työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus järjestetään aina vaativan erityisen tuen mukaisena koulutuksena.

4 §. Hakurekisteri

Pykälässä säädettäisiin, että yhteishaku toteutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetun ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja muun perusopetuksen jälkeisen koulutuksen hakurekisterin avulla. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan asetuksen 5 §:ää. Voimassa olevassa asetuksessa oleva vanhentunut lakiviittaus opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annettuun lakiin

(1058/1998) ehdotetaan päivitettäväksi vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Hakurekisterin käyttötarkoituksesta, tietosisällöstä, tietolähteistä ja tietojen luovuttamisesta säädetään valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa.

5 §. *Hakuaika*

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi yhteishaun aikatauluista päättämisestä. Ehdotetun säännöksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö päättää yhteishaun aikatauluista Opetushallituksen esityksen perusteella. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan asetuksen 6 §:ää. Tarkennuksena on lisätty säännös siitä, että Opetushallitus tekee opetus- ja kulttuuriministeriölle esityksen aikatauluista, mikä vastaisi nykyistä muodostunutta käytäntöä. Yhteishaun aikatauluista päättämisellä tarkoitettaisiin hakijan oikeuksiin liittyvistä ajankohdista, kuten hakuajasta, tulosten julkistamisen ajankohdasta sekä opiskelupaikan vastaanottamisen ja varasijojen voimassaolon määräajasta päättämistä. Asetuksen 6 §:n nojalla Opetushallitus päättäisi hakurekisterin ylläpitoon liittyvästä tarkemmasta aikataulusta.

6 §. *Opetushallituksen tehtävät*

Pykälässä säädettäisiin Opetushallituksen tehtävistä rekisterinpitäjänä. Ehdotetun 1 momentin mukaan Opetushallitus vastaisi yhteishaun valtakunnallisesta toteuttamisesta sekä hakemusten vastaanottamisesta, käsittellisistä ja säilyttämisestä. Opetushallitus määräisi myös hakurekisterin ylläpitoon liittyvästä tarkemmasta aikataulusta. Ehdotetut tehtävät vastaisivat voimassa olevan yhteishakuasetuksen 7 §:ssä säädettyjä tehtäviä. Koulutuksen järjestäjä ei voisi muuttaa ilmoittamiensa koulutuksen aloituspaikkojen määrää enää yhteishakuajan alettua. Aloituspaikkojen määrää ei voisi vähentää tai lisätä, sillä tämä heikentäisi olennaisesti hakijoiden oikeusturvaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen 7 §:n 2 momenttia vastaavasti Opetushallituksen ja koulutuksen järjestäjän yhteistyöstä. Oppivelvollisuuden laajentamisen ja uuden oppivelvollisuuslain myötä myös kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutus otettaisiin terminologiassa huomioon ja koulutuksen järjestäjän lisäksi Opetushallituksen yhteistyövelvoite kohdistettaisiin koskemaan myös vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisia oppilaitoksen ylläpitäjiä.

Voimassa olevan asetuksen 7 §:n 2 momentista poiketen pykälästä poistettaisiin maininta työelämään hakeutumisen edistämisestä opiskelupaikkaa vaille jääneiden kohdalla. Käytännössä Opetushallitus ei ole ohjannut opiskelupaikkaa vaille jääneiden hakeutumisessa työelämään. Vakiintuneen käytännön mukaan Opetushallitus lähettää jälkiohjauskirjeen kaikille yhteisten valtakunnallisten hakujen jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääneille hakijoille. Kirjeen tarkoituksena on ohjeistaa hakijaa siitä, miten hän voi hakeutua koulutukseen vielä valtakunnallisten yhteisten hakujen jälkeen. Jälkiohjauskirje ei sisällä ohjausta työelämään hakeutumiseen. Oppivelvollisuuden laajentamisen keskeisenä tavoitteena on taata jokaiselle peruskoulun päättävälle jatko-opiskelupaikka jossakin perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa. Pykälässä korostettaisiin jatkossa oppivelvollisuuslain asettamaa perusopetuksen jälkeistä jatko-opiskeluelvelvollisuutta. Työelämään hakeutumisen ohjausta puolestaan annetaan TE-palveluiden piirissä.

7 §. Hakurekisteriin tallennettavat tiedot

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaan opiskelijavalintarekisteri jakaantuu kahteen osarekisteriin, jotka ovat korkeakoulujen hakurekisteri sekä ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja muun perusopetuksen jälkeisen koulutuksen hakurekisteri. Mainitun säännöksen 3 momentin mukaan opiskelijavalintarekisterin osarekistereistä käytetään ammatillisen koulutuksen, lukio-koulutuksen ja muun perusopetuksen jälkeisen koulutuksen hakurekisteriä valittaessa opiskelijoita ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja lukiolaissa tarkoitettuihin koulutuksiin ja tutkintoihin, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun koulutukseen ja vapaassa sivistystyössä järjestettyyn oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen. Lain 19 §:ssä säädetään opiskelijavalintarekisterin tietosisällöstä sinne tallennettavien opiskelijaa koskevien tietojen eli henkilötietojen osalta.

Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin tiedoista, jotka koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen ylläpitäjän tulisi tallentaa hakurekisteriin. Pykälän 1 momentissa mainitut tiedot vastaisivat voimassa olevan asetuksen 8 §:ssä mainittuja tietoja, jotka opetuksen ja koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa hakurekisteriin. Käytännössä koulutuksen järjestäjät tallentaisivat tiedot sähköisesti Opintopolku.fi -palvelun kautta. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän sekä oppilaitoksen ylläpitäjän tulee tallentaa hakurekisteriin tiedot yhteishaussa mukana olevasta koulutustarjonnasta, opiskelijaksi ottamisen perusteet siltä osin, kuin niistä päättää koulutuksen järjestäjä tai oppilaitoksen ylläpitäjä sekä muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut opiskelijaksi ottamisessa tarvittavat tiedot.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan haettaessa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitettuun vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella järjestettävään ammatilliseen koulutukseen tai tämän asetuksen 1 §:n 3–5 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen tulee koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen ylläpitäjän tallentaa hakurekisteriin lisäksi tiedot valintajärjestyksessä valittavaksi esitettävistä ja varasijalla olevista sekä tiedot hylätyistä hakijoista. Käytännössä säännös koskisi niitä koulutuksia, joissa valinta suoritetaan muutoin kuin valintaperusteasetuksilla säädettyjä valintapisteitä ja muita valintaperusteita käyttäen. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 8 §:n 2 momentissa säädettyä.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 19 §:n 1 momentin mukaan opiskelijavalintarekisteriin voidaan tallentaa muun muassa koulutukseen hakemista ja valinnan perusteita koskevat tiedot kunkin hakijan osalta sekä valinnan tulosta, opiskelupaikan vastaanottamista ja oppilaitokseen ilmoittautumista koskevat tiedot. Edellä mainitussa säännöksessä käytetään yleisen tietosuoja-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annettu asetus (EU) 2016/679) 6 artiklan 3. kohdan mukaista kansallista liikkumavaraa säätämällä tietojen tallentamismahdollisuudesta. Yhteishakuasetuksella säädetään valtakunnallisista hakumenettelyistä ja ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin, mitkä tiedot koulutuksen järjestäjän tulee tallentaa valtakunnallisten hakumenettelyiden yhteydessä.

8 §. Hakemuksen ja liitteiden toimittaminen

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan asetuksen 9 §:ää vastaavasti yhteishakuhakemuksen toimittamisesta Opetushallitukselle. Ehdotetun säännöksen mukaan hakemus ja sen liitteet tulee toimittaa Opetushallitukselle sähköisen hakujärjestelmän kautta tai paperisena. Voimassa olevasta asetuksesta poiketen myös hakemuksen liitteet toimitettaisiin siis jatkossa lähtökohtaisesti sähköisen hakujärjestelmän kautta Opetushallitukselle. Mahdollisuus liitteiden toimittamisesta paperisena säilytettäisiin kuitenkin edelleen. Vastaava toimintatapa on jo käytössä hakumenettelyssä korkeakoulupuolella. Käytännössä sähköisen hakemuksen ja sen liitteiden toimittaminen tapahtuisi Opintopolku.fi -hakupalvelun kautta.

Poikkeuksena pääsäännöstä pykälässä säädettäisiin erikseen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitettuna vaativana erityisenä tukena järjestettävään koulutukseen hakeutuvan hakijan hakemuksen liitteiden toimittamisesta. Tällaisen hakijan hakemuksen liitteet toimitettaisiin voimassa olevaa käytäntöä vastaavasti paperisena suoraan koulutuksen järjestäjälle. Tällöin hakija saisi Opintopolku.fi -palvelun kautta tiedon siitä, mihin osoitteeseen hakemuksen liitteet tulee toimittaa. Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 19 §:ssä säädetään tarkemmin opiskelijavalintarekisterin tietosisällöstä eli niistä tiedoista, joita opiskelijavalintarekisteriin voi tallentaa. Vaativana erityisenä tukena järjestettävään koulutukseen hakeutumisessa liitteet sisältävät usein yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoja, kuten tietoja henkilön terveydentilasta, joiden käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain voimassa olevat säännökset eivät mahdollista edellä mainittujen hakijan terveydentilaa koskevien tietojen tallentamista opiskelijavalintarekisteriin.

9 §. Hakutoiveet

Pykälässä säädettäisiin hakemisen yhteydessä esitettävistä hakutoiveista. Ehdotetun säännöksen mukaan yhteishaussa mukana olevaan koulutukseen haettaisiin yhdellä hakemuksella, jossa hakija voisi esittää haluamassaan järjestyksessä enintään seitsemän hakutoivetta. Hakutoiveita ja niiden järjestystä ei olisi mahdollista muuttaa hakuajan päätyttyä. Voimassa olevan asetuksen mukaisten kolmen erillisen haun yhdistyessä yhdeksi hauksi hakutoiveiden yhteismääräksi säädettäisiin seitsemän. Muutoin pykälän sisältö vastaisi voimassa olevan asetuksen 10 §:ää.

10 §. Valintaesitys

Asetuksen 10 §:ssä säädettäisiin hakurekisterin avulla tuotettavan valintaesityksen muodostamisesta. Ehdotetun pykälän mukaan Opetushallitus tuottaisi hakurekisterin avulla koulutuksen järjestäjälle tai oppilaitoksen ylläpitäjälle esityksen opiskelijaksi otettavista sekä varasijalla olevista hakijoista. Hakija esitettäisiin valittavaksi ylimpään hakutoiveeseen, johon hänen valintamenestyksensä riittäisi. Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan asetuksen 11 §:ää. Sanamuotoja muutettaisiin kuitenkin selkeämmäksi ja varasijaa koskeva sääntely siirrettäisiin ehdotetun asetuksen 11 §:ään.

11 §. *Hakijan valitseminen hakukohteeseen varasijalta*

Pykälässä säädettäisiin opiskelijaksi ottamisesta koulutukseen varasijalta. Ehdotetun säännöksen mukaan hakijat valittaisiin koulutukseen varasijalta valintapisteiden mukaisessa järjestyksessä. Hakija voitaisiin valita varasijalta hakukohteeseen, joka edeltää hakutoivejärjestyksessä sitä hakukohdetta, johon hakija on esitetty valittavaksi. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että jos hakija esitetään valittavaksi esimerkiksi kolmantena hakutoiveena olevaan koulutukseen, hän voisi tulla varasijalta valituksi ensimmäisen tai toisen hakutoiveensa mukaiseen hakukohteeseen, jos näistä vapautuu opiskelupaikka varasijojen voimassaolon aikana. Ehdotettu sääntely vastaisi voimassa olevan asetuksen 11 §:ää, eli varasijalta voitaisiin valita vain sellaiseen koulutukseen, jota koskeva hakutoive edeltää järjestyksessä hakijan hakutoivetta siihen koulutukseen, johon hänet esitetään valittavaksi.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi myös uudentyypisistä menettelystä, jossa hakija voisi ilmoittaa peruvansa aiemmin vastaanottamansa opiskelupaikan, jos hän ottaa vastaan opiskelupaikan varasijalta. Ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin, että jos hakija ottaa vastaan opiskelupaikan varasijalta, hän voisi samalla ilmoittaa peruvansa aikaisemmin vastaanotetun opiskelupaikan. Ehdotuksen mukainen käytäntö vastaisi oikeudellisesti ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 97 §:n, lukiolain 24 §:n, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 18 §:n ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 i §:n mukaista opiskelijan eroamisilmoitusta. Opiskelupaikan vastaanottaessaan opiskelijalle syntyy lakiin perustuva opiskeluoikeus, joka voidaan peruuttaa vain opiskelijan oman kirjallisen ilmoituksen perusteella tai koulutuksen järjestäjän katsoessa opiskelijan eronneeksi edellä mainittujen säännösten mukaisesti. Lisäksi oppivelvollisten osalta on säädetty, että oppivelvollinen voidaan katsoa eronneeksi oman ilmoituksen perusteella vain silloin, kun hänellä on uusi opiskelupaikka.

Ehdotetun säännöksen mukaisessa uudessa käytännössä aikaisemmin vastaanotettu opiskelupaikka peruuntuisi hakijan ilmoituksen perusteella hakijan ilmoittaessa varasijalta saadun opiskelupaikan vastaanottamisesta ja aikaisemmin vastaanotetun opiskelupaikan perumisesta Oma opintopolku -palvelussa. Palvelussa opiskelija voisi valita kohdan, jossa hän ilmoittaa aikaisemmin vastaanotetun opiskelupaikan perumisesta. Koulutuksen järjestäjälle tulisi tällöin valintaesitykseen tieto opiskelupaikan vastaanottamisesta tai perumisesta Opetushallituksen tietojärjestelmän kautta, eikä hakijan tarvitsisi toimittaa erillistä eroamisilmoitusta. Tämä ilmoitus vastaisi laissa säädettyä opiskelijan kirjallista eroamisilmoitusta. Perumisilmoituksen perusteella koulutuksen järjestäjän tulisi tehdä koulutusta koskevissa laeissa tarkoitettu hallintopäätös opiskelijan eronneeksi katsomisesta, mutta vapautuva opiskelupaikka voitaisiin kuitenkin antaa varasijalla olevalle hakijalle jo ennen eronneeksi katsomista koskevan hallintopäätöksen tekemistä. Hakuajoista päättämisen yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriö päättää myös siitä, mihin mennessä hakijan tulee ottaa vastaan hänelle esitetty opiskelupaikka ja mihin asti varasijat ovat voimassa. Varasijojen voimassaolon aikana koulutuksen järjestäjä tarjoaa vapautuvia opiskelupaikkoja varasijalla oleville hakijoille.

12 §. *Päätös opiskelijaksi ottamisesta*

Pykälässä säädettäisiin pääosin voimassa olevan asetuksen 12 §:n sisältöä vastaavasti opiskelijaksi ottamista koskevan päätöksen tekemisestä. Ehdotetun pykälän mukaan

koulutuksen järjestäjä taikka oppilaitoksen ylläpitäjä tekee 10 §:ssä tarkoitetun valintaesityksen mukaisen päätöksen opiskelijaksi ottamisesta. Säännöksessä todetaan se periaate, että hallintopäätöstä opiskelijaksi ottamisesta ei tee hakurekisteri, vaan koulutuksen järjestäjä tai oppilaitoksen ylläpitäjä. Säännöksen sanamuodon mukaan koulutuksen järjestäjän tulee valita hakija kyseiseen hakukohteeseen, eikä säännös mahdollista koulutuksen järjestäjän harkintaa. Käytännössä siis käytettäessä valtakunnallista hakumenettelyä asetuksen 10 §:ssä tarkoitettu valintaesitys on odotettava ennen kuin lopulliset valintapäätökset voidaan tehdä. Koulutuksen järjestäjän on lähtökohtaisesti tehtävä valintaesityksen mukainen valinta, mutta järjestäjällä olisi kuitenkin aina mahdollisuus tarkistaa valintaesitys, eikä virheellisiin tietoihin perustuva valintaesitys sitoisi koulutuksen järjestäjää.

Piste- tai hakutoivejärjestyksestä ei voi lähtökohtaisesti poiketa. Opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetussa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa ja opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa annetussa opetusministeriön asetuksessa säädetään kuitenkin erikseen koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvasta valinnasta, jolla pistejärjestyksestä voidaan harkinnanvaraisesti poiketa.

Tilanteista, joissa valitsematta jättämisestä voidaan ilmoittaa kirjeellä, säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 43 §:n 2 momentissa, lukiolain 20 §:n 3 momentissa, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 10 §:n 2 momentissa ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 e §:n 4 momentissa. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan asetuksen sääntelyä, mutta siinä otettaisiin kuitenkin huomioon uuden tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 7 a luvun mukainen uusi oppivelvollisia koskeva sääntely. Viittaus perusopetuslain säännökseen koskien päätöstä perusopetuksen lisäopetuksen oppilaaksi ottamisesta poistettaisiin tarpeettomana, sillä uusi tutkintokoulutukseen valmentava koulutus korvaa perusopetuksen lisäopetuksen 1.8.2022 alkaen.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 43 §:n 2 momentin, lukiolain 20 §:n 3 momentin, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 10 §:n 2 momentin ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 e §:n 4 momentin säännösten mukaan valitsematta jättämisestä voidaan ilmoittaa hakijalle poiketen siitä, mitä hallintolain (434/2003) 7 luvussa säädetään hallintopäätöksen antamisesta, jos opiskelijaksi ottamisessa käytetään valtakunnallisia hakumenettelyjä. Valitsematta jättämisestä tulee kuitenkin ilmoittaa hakijalle kirjallisesti. Käytännössä hakijalle lähetetään tällöin kirje, jossa ilmoitetaan kaikkien hakutoiveiden osalta tieto opiskelijavalinnan tuloksesta eli hakijan saamista valintapisteistä ja hyväksytyin pistemäärän rajasta. Jos opiskelijavalinnan tuloksesta on ilmoitettu kirjeellä, koulutuksen järjestäjän tulee antaa hallintolain 7 luvun mukainen hallintopäätös muutoksenhakuohjeineen hakijan pyynnöstä. Hakijan tulee kirjallisesti tai suullisesti pyytää päätöksen antamista 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedoksi kirjeen opiskelijavalinnan tuloksesta.

13 §. *Tieto opiskelupaikan vastaanottaneista hakijoista*

Yhteishaussa noudatettavien aikataulujen päättämisen yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriö päättää myös siitä ajankohdasta, mihin mennessä hakijan tulee ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle tai oppilaitoksen ylläpitäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta.

Asetuksen 13 §:ssä säädettäisiin opiskelupaikan vastaanottaneiden henkilöiden tietojen tallentamisesta hakurekisteriin. Ehdotetun säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen ylläpitäjän tulee viipymättä tallentaa hakurekisteriin tiedot yhteishaussa opiskelupaikan vastaanottaneista hakijoista. Pykälän muotoilulla ”viipymättä” korostettaisiin sitä, että oppivelvollisuuden seurannan ja hakijoiden oikeusturvan kannalta on tärkeää, että opiskelupaikan vastaanottamista koskevat tiedot tallennettaisiin rekisteriin mahdollisimman pian. Viittaus lisähakuun poistettaisiin tarpeettomana ja säännöksen terminologia päivitetäisiin vastaamaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisia vaatimuksia. Muutoin säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan asetuksen 13 §:ää.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 19 §:n 1 momentin mukaan opiskelijavalintarekisteriin voidaan tallentaa muun muassa koulutukseen hakemista ja valinnan perusteita koskevat tiedot kunkin hakijan osalta sekä valinnan tulosta, opiskelupaikan vastaanottamista ja oppilaitokseen ilmoittautumista koskevat tiedot. Edellä mainitussa säännöksessä käytetään yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3. kohdan mukaista kansallista liikkumavaraa säätämällä tietojen tallentamismahdollisuudesta. Yhteishakuasetuksella säädetään valtakunnallisista hakumenettelyistä ja ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin, mitkä tiedot koulutuksen järjestäjän tulee tallentaa valtakunnallisten hakumenettelyiden yhteydessä.

14 §. *Voimaantulo*

Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta. Asetus tulisi voimaan 1.1.2022 ja sillä kumottaisiin ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelyistä annettu valtioneuvoston asetus (294/2014). Asetusta sovellettaisiin ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita 1 päivänä elokuuta 2022 tai sen jälkeen alkavaan koulutukseen. Ennen mainittua ajankohtaa alkavaan koulutukseen sovellettaisiin tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Käytännössä uutta asetusta sovellettaisiin siis ensimmäisen kerran keväällä 2022 järjestettävässä yhteishaussa, jossa hakeudutaan syksyllä 2022 alkavaan koulutukseen.

4 **Pääasialliset vaikutukset**

Yhteishakuasetukseen ehdotetut muutokset selkeyttäisivät ja yksinkertaistaisivat hakumenettelyä. Yhteishaun tavoitteena olisi edelleen taata jokaiselle perusopetuksen päättäneelle opiskelupaikka toisen asteen koulutuksessa. Jatkossa kaikki perusopetuksen päättäneet hakijat voisivat hakea yhdessä valtakunnallisessa yhteishaussa yhtenäisen hakuajan puitteissa perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin. Myös yhteishaun tulokset julkaistaisiin yhtenäisesti samana päivänä.

Yhden yhteishaun järjestelmä olisi hakijoille selkeämpi ja tasapuolisempi. Erityisesti juuri perusopetuksen päättävien hakijoiden yhdenvertaisuuden kannalta olisi tärkeää, että he voisivat hakeutua jatko-opintoihin yhtenäisen hakuajan puitteissa ja saada tiedon opiskelijavalinnasta samanaikaisesti siitä riippumatta, hakeutuvatko he tutkintotavoitteeseen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai vaatimaan erityiseen tukeen oikeutetuille opiskelijoille järjestettävään koulutukseen. Oppivelvollisuuden laajentumisen ja siihen liittyvän hakeutumisvelvoitteen vuoksi olisi tärkeää, että kaikki yhteisissä haku-

menettelyissä hakevat oppivelvolliset saisivat tiedon opiskelupaikastaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ilman opiskelupaikkaa jääneille voitaisiin perusopetuksen päättymisen jälkeen antaa tarvittavaa jatko-ohjausta koulutukseen hakeutumisessa.

Jatkossa yhdessä ja samassa haussa voisi hakeutua sekä tutkintotavoitteiseen koulutukseen että nivelvaiheen koulutukseen. Ehdotettu muutos yksinkertaistaisi hakumenettelyitä erityisesti niiden hakijoiden kohdalla, jotka ovat epävarmoja valmiuksistaan siirtyä perusopetuksen jälkeen suoraan tutkintotavoitteiseen koulutukseen ja haluavat hakeutua sekä tutkintotavoitteiseen että nivelvaiheen koulutukseen. Toisaalta ehdotettu muutos saattaisi jonkin verran lisätä hakeutumista myös ”varmuuden vuoksi” nivelvaiheen koulutukseen, koska nivelvaiheen hakukohteisiin hakeuduttaisiin jatkossa samanaikaisesti tutkintotavoitteisen koulutuksen hakukohteiden kanssa. Vuoteen 2020 asti käytössä olleen käytännön mukaan perusopetuksen jälkeisen nivelvaiheen koulutuksen haku jatkui vielä tutkintotavoitteisen koulutuksen yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeen, jolloin ilman tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelupaikkaa jääneillä hakijoilla oli mahdollisuus hakeutua yhteisissä hakumenettelyissä myös nivelvaiheen koulutuksiin. Jatkossa sekä tutkintotavoitteisten että nivelvaiheen koulutusten hakuaika ja tulosten julkistamisajankohta olisi yhtenäinen, joten ilman tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelupaikkaa jääneet hakijat voisivat hakeutua nivelvaiheen koulutukseen vain jatkuvan haun kautta, elleivät he ole yhteishaussa hakeneet myös nivelvaiheen hakukohteisiin.

Keväällä 2021 toteutetussa kokeilussa voimassa olevien säännösten mukaisten kolmen erillisen haun hakuajat yhtenäistettiin eli kaikki haut järjestettiin samanaikaisesti. Hakutilastojen mukaan nivelvaiheen koulutuksen hakijamäärä oli keväällä 2020 noin 4 200 hakijaa ja keväällä 2021 noin 5 100 hakijaa. Hakijamäärän nousuun saattoi vaikuttaa yhtenäinen hakuaika mutta toisaalta myös oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvä hakeutumisvelvollisuus. Vaikuttaisi siltä, että yhtenäinen hakuaika ei kuitenkaan merkittävästi lisännyt ”varmuuden vuoksi” hakeutumista nivelvaiheen koulutuksen haussa. Onkin tärkeää, että koulutuksen järjestäjät varaisivat riittävästi nivelvaiheen koulutuksen opiskelijapaikkoja myös jatkuvassa haussa, jotta ilman tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelupaikkaa jääneillä hakijoilla olisi mahdollisuus hakeutua nivelvaiheen koulutukseen vielä yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeen. Muutuvaan hakumenettelyyn tulisi kiinnittää huomiota myös perusopetuksen päättävien ohjauksessa, jotta hakijat osaisivat valita tarkoituksenmukaiset hakukohteet ja toisaalta olisivat tietoisia myös yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeisistä jatkuvan haun hakumahdollisuuksista.

Jatkossa yhdessä ja samassa haussa voisi hakeutua sekä vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuille opiskelijoille järjestettävään koulutukseen että muuhun koulutukseen. Hakuvaiheen ohjauksessa tulisikin kiinnittää huomiota siihen, että hakijat osaavat hakeutua heille soveltuvaan koulutukseen, eivätkä esimerkiksi epähuomiossa hakeudu erityisoppilaitosten hakukohteisiin, jos heillä ei ole vaativan erityisen tuen tarvetta. Hakukohteiden vaihtaminen hakuajan päättymisen jälkeen ei ole asetuksen mukaan mahdollista. Vaativana erityisenä tukena järjestettävän koulutuksen opiskelijavalinnan yhteydessä kuitenkin aina arvioidaan hakijan vaativan erityisen tuen tarve ja tässä vaiheessa koulutuksen järjestäjä voi ohjata hakijaa hakeutumaan jatkuvan haun kautta muuhun koulutukseen, jos hän ei kuulu vaativan erityisen tuen kohderyhmään.

Hakujen yhdistäminen ja yhtenäinen hakuaika merkitsisi jatko-opintoihin ohjaamisen kannalta sitä, että perusopetuksen päättävien oppilaiden varsinaisen hakuvaiheen ohjaus tiivistyisi keväällä lyhyemmälle aikajaksolle, koska jatkossa kaikki oppilaat hakeutuisivat saman hakuajan puitteissa eikä kevään aikana peräkkäin järjestettävissä erillisissä hauissa. Tämä muuttaisi jonkin verran oppilaanohjaajien töiden painottumista yhteishaun liittyvän ohjauksen yhteydessä.

Ehdotetulla säännöksellä, jonka mukaan henkilö ei voisi jatkossa hakeutua mihinkään koulutukseen yhteishaun kautta, mikäli hän on perusopetuksen jälkeen suorittanut ammatillisen tutkinnon, lukion oppimäärän tai korkeakoulututkinnon, on jonkin verran vaikutusta opiskelijoiden asemaan. Nykytilaan verrattuna ehdotettu säännös laajentaisi yhteishaun soveltamisalan rajausta siten, että lukion oppimäärän suorittaneet eivät voisi jatkossa hakeutua yhteishaun kautta ammatilliseen koulutukseen ja ammatillisen tutkinnon suorittaneet eivät voisi jatkossa hakeutua yhteishaun kautta lukiokoulutukseen.

Ehdotuksella lukion oppimäärän suorittaneiden poistamisesta yhteishakuasetuksen soveltamisalasta ei olisi suuria vaikutuksia hakijoiden asemaan, sillä lukion oppimäärän suorittaneet voisivat edelleen hakeutua ammatilliseen koulutukseen jatkuvan haun kautta. Jatkuva haku olisi sekä hakijoiden että koulutuksen järjestäjien kannalta tarkoituksenmukaisempi ja sujuvampi hakuväylä. Lukion oppimäärän suorittaneiden hakijoiden määrä on ollut vuosittain pieni. Jatkuvaa hakua käytettäessä ns. turhat haut ammatilliseen koulutukseen vähenisivät. Tilastojen mukaan vain noin puolet ammatillisesta koulutuksesta opiskelupaikan saaneista lukion oppimäärän suorittaneista hakijoista lopulta aloittaa ammatillisessa koulutuksessa. Suuressa osassa tapauksista hakija joko itse peruuttaa vastaanottamansa ammatillisen koulutuksen opiskelupaikan myöhemmin korkeakoulun yhteishakujen tulosten julkistamisen jälkeen tai vaihtoehtoisesti koulutuksen järjestäjä katsoo hakijan myöhemmin eronneeksi, koska hakija ei tosiasiallisesti ole aloittanut opintojaan. Jatkuvan haun kautta ammatilliseen koulutukseen saataisiin ohjattua juuri ne lukion oppimäärän suorittaneet hakijat, joita ammatillisen koulutuksen hakukohde ensisijaisesti kiinnostaa. Lukion oppimäärän suorittaneiden poistaminen yhteishaun soveltamisalasta myös vähentäisi koulutuksen järjestäjien ja Opetushallituksen työmäärää, sillä ylimääräiset opiskelupaikan vastaanottamiseen ja opiskelijoiden eronneeksi katsomiseen liittyvät selvitykset ja kirjaukset vähenisivät.

Lukiolain 19 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjä päättää jatkuvasta hausta ja siihen liittyvistä hakuajoista ja -menettelyistä täytettäessä sellaisia opiskelupaikkoja, joita ei täytetä valtakunnallisilla hakumenettelyillä. Kaikki lukiokoulutuksen järjestäjät eivät kuitenkaan ole käyttäneet lukiolain mahdollistamaa jatkuvaa hakua. Käytännössä lukiokoulutukseen hakeutuu jonkin verran ammatillisen tutkinnon suorittaneita hakijoita, mutta nämä hakijat hakeutuvat useimmiten suorittamaan aikuisten oppimäärän mukaisia lukio-opintoja, joihin ei ole tälläkään hetkellä mahdollista hakeutua yhteishaun kautta. Jatkossakin ammatillisen tutkinnon suorittaneiden olisi mahdollista jatkuvan haun kautta hakeutua myös nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen.

Lisäksi soveltamisalaa rajattaisiin nykytilaan verrattuna siten, että perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneet eivät voisi hakeutua yhteishaussa nivelvaiheen koulutukseen. Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 8 §:n mukaan opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on lisäksi, että hakija ei ole suorittanut perusopetuksen jälkeistä tutkintoa taikka valmentavaa tai valmistavaa koulutusta. Hakija voidaan

kuitenkin ottaa opiskelijaksi, vaikka hän on suorittanut edellä tarkoitetun tutkinnon tai koulutuksen, jos tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen osallistuminen on jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi erityisestä syystä perusteltua. TUVVA-koulutukseen hakeutuu siis pääsääntöisesti vain sellaisia opiskelijoita, jotka eivät vielä ole suorittaneet perusopetuksen jälkeistä tutkintoa. Jos TUVVA-koulutukseen hakija olisi jo suorittanut tutkinnon, hänen tulisi hakeutua TUVVA-koulutukseen jatkuvan haun kautta. Kansanopistojen oppivelvollisille suunnattu koulutus on tarkoitettu vain oppivelvollisille, joten perusopetuksen jälkeisen tutkinnon jo suorittaneet hakijat eivät voisi hakeutua tähän koulutukseen. Nivelvaiheen koulutuksen suorittaneet voisivat kuitenkin jatkossakin hakeutua yhteishaussa tutkintotavoitteiseen koulutukseen.

Yhteishakuun ehdotetut muutokset edellyttäisivät joitain teknisiä muutoksia Opetushallituksen ylläpitämään Opintopolku.fi -hakupalveluun. Muutokset eivät kuitenkaan merkittävästi lisäisi opiskelijavalintaan liittyvää hallinnollista työmäärää, sillä hakujen yhdistyessä voitaisiin edelleen hyödyntää samoja Opetushallituksen ylläpitämiä rekistereitä. Koulutuksen järjestäjien työmäärään ei myöskään tulisi merkittäviä muutoksia, sillä opiskelijavalinta on jo tälläkin hetkellä koulutuksen järjestäjien tehtävänä. Ehdotetut muutokset lähinnä selkeyttäisivät ja yhtenäistäisivät opiskelijavalintaan liittyviä käytäntöjä. Kuitenkin muutoksista saattaa aiheutua jonkin verran lisätyötä koulutuksen järjestäjille ja Opetushallitukselle muutoksiin liittyvän tiedotusvastuun vuoksi.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun koulutuksen tuleminen mukaan yhteishakuun yhdenmukaistaisi eri nivelvaiheen koulutusten hakumenettelyitä, koska oppivelvolliset voisivat jatkossa hakeutua myös kansanopistojen järjestämään nivelvaiheen koulutukseen yhteisten hakumenettelyjen kautta. Kansanopistojen koulutustarjonnassa tässä vaiheessa ainoastaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain 7 a luvussa tarkoitettu oppivelvollisille suunnattu koulutus tulisi yhteisten hakumenettelyiden piiriin. Muuhun kansanopistojen järjestämään koulutukseen haettaisiin nykytilaa vastaavasti jatkuvan haun kautta ja myös oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen voitaisiin ottaa opiskelijoita ympärivuotisesti vapaille opiskelupaikoille jatkuvan haun kautta. Oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa ei myöskään otettaisi käyttöön yhteisiä valintaperusteita, vaan nykytilaa vastaavasti kukin kansanopisto määrittäisi valintaperusteet ja toteuttaisi opiskelijavalinnan esimerkiksi haastattelemalla hakijoita. Ehdotetun yhteishakuasetuksen mukaisesti oppilaitoksen ylläpitäjän tulisi tallentaa hakurekisteriin tiedot valintajärjestyksessä valittavaksi esitettävistä ja varasijalla olevista sekä tiedot hylätyistä hakijoista.

Yhteisten hakumenettelyiden käyttöönotto voisi alkuvaiheessa aiheuttaa kansanopistojen ylläpitäjille jonkin verran lisätyötä. Noin 60 prosentilla kansanopistoista on kuitenkin myös muita koulutuksen järjestämisen tehtäviä (aikuisten perusopetus, perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus), joten monelle kansanopistolle yhteishaku on jo ennestään käytössä olevia järjestelmiä. Näille kansanopistoille ehdotettu muutos ei aiheuttaisi merkittävästi lisätyötä. Pidemmällä aikavälillä yhteisten hakumenettelyiden käyttöönotto vähentäisi kansanopistojen ylläpitäjien työmäärää opiskelijavalintaprosessissa.

Yhteishakuhakemuksen liitteiden toimittamisen mahdollisuus sähköisen tietojärjestelmän kautta helpottaisi ja yksinkertaistaisi opiskelijoiden hakuprosessia sekä koulutuksen järjestäjien tehtäviä. Myös ehdotettu uusi säännös, jonka mukaan hakijan ottaessa

vastaan opiskelupaikan varasijalta aikaisemmin vastaanotettu opiskelupaikka peruuntuu hakijan ilmoituksen perusteella, yksinkertaistaisi ja selkeyttäisi menettelyitä sekä opiskelijan että koulutuksen järjestäjän kannalta, kun erillisiä eroamisilmoituksia ei tarvitsisi enää lähettää koulutuksen järjestäjälle. Usein opiskelija ei käytännössä tiedosta, että hänen tulisi perua aiemmin vastaanottamansa opiskelupaikka, kun hän ottaa vastaan uuden opiskelupaikan. Ehdotettu muutos vähentäisikin koulutuksen järjestäjien työmäärää opintojen aloittamiseen liittyvissä selvittelyissä, kun tieto opiskelupaikan perumisesta saataisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja suoraan sähköisen järjestelmän kautta. Ehdotettu menettely parantaisi myös muiden hakijoiden asemaa, koska kun tieto vapautuvista opiskelupaikoista saataisiin nykyistä aikaisemmassa vaiheessa, voitaisiin myös varasijalla olevilla hakijoille ilmoittaa nykyistä aikaisemmin opiskelupaikan saamisesta.

Esityksen mukaisilla yhteishakuasetuksen muutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

5 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteasetusten muutokset olivat lausuntokierroksella 18.6.–20.8.2021. Lausuntoja annettiin kaiken kaikkiaan 23. Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä.

Lausunnoissa kannatettiin laajasti nykyisten kolmen erillisen haun yhdistämistä, hakutoiveiden määrän nostamista viidestä hakutoiveesta seitsemään, hakemuksen liitteiden sähköistä toimittamista koskevaa sääntelyä sekä 11 §:ään ehdotettua sääntelyä, jonka mukaan hakijan ottaessa vastaan opiskelupaikan varasijalta, hän voisi samalla ilmoittaa peruvansa aiemmin vastaanottamansa opiskelupaikan. Informaatio-ohjauksen ja opiskelijoille suunnatun riittävän tuen ja ohjauksen merkitystä korostettiin monissa lausunnoissa. Erityisesti nivelvaiheen koulutusten huomioimista opiskelijoiden opinto-ohjauksessa sekä nivelvaiheen koulutuspaikkojen riittävyyden turvaamista korostettiin.

Lukion oppimäärän suorittaneiden hakijoiden siirtäminen jatkuvan haun piiriin jakoi jonkin verran mielipiteitä. Suuri osa lausunnonantajista kannatti ehdotettua muutosta, mutta korosti kuitenkin jatkuvan haun prosessin kehittämistarvetta niin, että se toimisi jatkossa paremmin ja yhdenvertaisesti erilaisten hakijoiden kohdalla. Lisäksi korostettiin muutoksen vaikutusten seuraamista hakijoiden kohdalla sekä hakijoille suunnatun tiedotuksen tärkeyttä. Lausunnoissa pidettiin tärkeänä sitä, että mahdollisuus hakeutua ammatillisiin opintoihin jatkuvan haun kautta säilyy jatkossakin tasavertaisena yhteishaun rinnalla. Opiskelupaikkojen saatavuuden turvaamista jatkuvan haun kautta korostettiin.

Opetushallitus kiinnitti lausunnoissaan huomiota siihen, että yhteishakuasetusluonnoksen 2 §:n 2 momentin mukaan yhteishaussa ei voi hakeutua ammatilliseen koulutukseen, jos on perusopetuksen jälkeen suorittanut ammatillisen tutkinnon, lukion oppimäärän tai korkeakoulututkinnon, mutta säännös kuitenkin sallii tutkinnon suorittaneiden hakeutumisen yhteishaun kautta muuhun kuin ammatilliseen koulutukseen. Opetushallitus esitti lausunnoissaan säännöstä tarkennettavaksi siten, että tutkinnon suorittaneet eivät

voisi hakeutua yhteishaun kautta mihinkään koulutukseen, TUVA-koulutus ja vapaan sivistystyön linjat mukaan lukien. Lisäksi Opetushallitus esitti asetuksen 13 §:n sääntelyä tarkennettavaksi siten, että siihen lisättäisiin määre ”viipymättä”. Ehdotettuja säännöksiä on lausuntopalautteen perusteella näiltä osin tarkennettu.

Muutamat lausunnonantajat esittivät asetuksen voimaantuloajankohdan harkitsemista uudelleen. Osassa lausunnoista esitettiin asetuksen voimaantulon siirtämistä vuodelta eteenpäin, jotta koulutuksen järjestäjät ehtisivät huomioida muuttuvat säännökset ja hakijoita ehdittäisiin informoimaan asiasta riittävän ajoissa. Jatkovalmistelussa ei kuitenkaan nähty perusteita asetuksen voimaantulon siirtämiselle, koska ehdotetut muutokset on perusteltua ottaa käyttöön samanaikaisesti muiden haku- ja valintaprosessiin liittyvien uudistusten kanssa: keväällä 2022 perusopetuksen jälkeisten koulutusten yhteishaussa käytetään ensimmäistä kertaa uudistettua Opintopolkua sekä hakeudutaan ensimmäistä kertaa uuteen yhdistettyyn nivelvaiheen TUVA-koulutukseen. Asetuksen valmisteluprosessi on edennyt tavanomaisessa aikataulussa. Vakiintuneen tavan mukaan koulutuksen järjestäjät alkavat syksyllä tallentaa tulevan kevään hakutarjontaa Opintopolku-järjestelmään ja asetusmuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta tähän aikatauluun.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2022. Voimaantulosäännöksiä on selostettu tarkemmin asetusluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa. Tällä asetuksella kumotaan ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelystä annettu valtioneuvoston asetus (294/2014).

7 Toimivalta

Tämä asetus annetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 37 §:n 2 momentin, lukiolain (714/2018) 19 §:n 2 momentin, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain (1215/2020) 9 §:n 3 momentin sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 25 e §:n 3 momentin nojalla, sellaisina kuin niistä ovat ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 2 momentti laissa 1218/2020 ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 e §:n 3 momentti laissa 1219/2020.